

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5CoP/34/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4617201084
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Boris Minks
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2017:4617201084.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Borisa Minksa a sudcov JUDr. Ingrid Doležajovej a JUDr. Vladimíra Pribulu v právnej veci navrhovateľky: I. J., nar. XX. XX. XXXX, bytom T., E. XXX/XX, proti odporcovi: I. J., nar. XX. XX. XXXX, bytom J., J. T. XXX/XX, o zvýšenie výživného, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany zo dňa 17. mája 2017, č. k. 5Pc/10/2017-69, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že zvyšuje vyživovaciu povinnosť odporcu na navrhovateľku zo sumy 110 eur mesačne na sumu 180 eur mesačne s účinnosťou od 10.02.2017, ktorú sumu je odporca povinný platiť navrhovateľke vždy do 15. dňa v mesiaci vopred do jej rúk, čím dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Topoľčany zo dňa 15. augusta 2012 č. k. 10P/51/2012-58 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 07. novembra 2012 č. k. 5CoP/56/2012-75.

Vo zvyšku návrh navrhovateľky z a m i e t a .

V časti výroku o určení nedoplatku na zročnom výživnom a výroku o náhrade trov konania sa napadnutý rozsudok z r u š u j e a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Topoľčany (súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) rozsudkom zo dňa 17. 05. 2017, č. k. 5Pc/10/2017-69, zmenil rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 07. 11. 2012, č. k. 5CoP/56/2012-75 tak, že zvýšil vyživovaciu povinnosť otca (odporcu) na navrhovateľku zo sumy 110,- eur mesačne na sumu 150,- eur mesačne, ktorú je odporca povinný platiť navrhovateľke vždy do 15-teho dňa každého mesiaca vopred do jej rúk s účinnosťou od 01. 02. 2017. Vo zvyšku návrh navrhovateľky zamietol. Nedoplatok na výživnom za dobu od 01. 02. 2017 do 31. 05. 2017 v sume 160,- eur je odporca povinný zaplatiť navrhovateľke do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V ostatných častiach uvedený rozsudok zostáva nezmenený. O trovách konania súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1 a 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“ alebo „ZoR“).

3. V odôvodnení rozhodnutia súd poukázal na to, že navrhovateľka sa podaným návrhom domáhala voči odporcovi zvýšenia výživného zo sumy 110,- eur na sumu 285,- eur mesačne s účinnosťou od podania návrhu z dôvodu jej stúpajúcich výdavkov, pretože výška výživného v sume 110,- eur určená rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 07. 11. 2012 už nepostačuje na pokrytie jej výdavkov a potrieb, keď od 05. 09. 2016 je riadnou študentkou A. v L. v dennej forme a štúdiom sa pripravuje na budúce povolania

zdravotnej sestry. Býva s matkou, ktorá jej prispieva na jej potreby koľko môže, pokiaľ vie, odporca má živnosť, tiež rozbieha ďalšiu firmu, teda má predpoklady a schopnosti vyhovieť tomuto návrhu.

4. Súd prvej inštancie vo veci vykonal dokazovanie, z ktorého zistil, že rozsudkom zo dňa 07. 11. 2012, č. k. 5CoP/56/2012-75 Krajský súd v Nitre odporcovi zvýšil vyživovaciu povinnosť na navrhovateľku zo sumy 90,- eur mesačne na sumu 110,- eur mesačne počnúc od 01. 09. 2012. Navrhovateľka bola v tom čase maloletá, bola študentkou prvého ročníka strednej školy mimo miesta svojho bydliska, čím došlo k zvýšeniu nákladov na jej výživu, pribudli jej výdavky na učebnice, ubytovanie na internáte, stravovanie, cestovné. Bola liečená po ochorení mononukleózou. Matka navrhovateľky bola v tom čase PN, poberala nemocenské dávky v sume 9,41eura denne od 19. 01. 2012, predtým pracovala v J. na dohodu o vykonaní práce od 04. 10. 2011 do 30. 11. 2011 s mesačným zárobkom 34,35 eura v čistom. Od 12. 10. 2011 do 31. 10. 2011 pracovala u W.. C. N. - S. s priemerným čistým zárobkom 133,37 eura a náhradou DPN 78,7 2 eura, pracovný pomer bol ukončený v skúšobnej dobe, od 14. 11. 2011 do 10. 02. 2012 pracovala v D. D., s. r. o., s priemerným čistým zárobkom za rok 2011 v sume 308,23 eura a za rok 2012 v sume 95,19 eura a poberala nemocenské dávky 127,50 eura. Otec (odporca) bol v čase poslednej úpravy výživného nezamestnaný, evidovaný na úrade práce od 07. 12. 2011, pracovný pomer v N. s. r. o., P. bol rozviazaný dohodou na jeho žiadosť dňom 06. 10. 2011, mal priemerný čistý mesačný príjem 557,- eur, následne sa zamestnal u P. J., kde pracoval do 06. 01. 2012, kedy s ním bol ukončený pracovný pomer v skúšobnej dobe zo strany zamestnávateľa, mal príjem 366,05 eura mesačne netto. Vyživovaciu povinnosť mal aj voči dcére B., nar. XX. XX. XXXX a jeho manželka bola naďalej na materskej dovolenke, poberala dávky 266,06 eura.

5. V súčasnosti navrhovateľka je už plnoletá a od 05. 09. 2016 je študentkou 1. ročníka A. v L. - študijný program ošetrovateľstvo, v dennej forme. Jej mesačné výdavky sú: lieky a výživové doplnky približne 53,- eur mesačne; kozmetika a hygiena 25,- eur; oblečenie a obuv 20,- eur; strava počas školy 40,- eur; cestovné do školy 5 - 10,- eur; vreckové na mesiac 40 - 50,- eur; kredit na mobil 10,- eur a životné poistenie 27,- eur. Výdavky spojené s vysokou školou - prihláška na VŠ 30,- eur; na inú školu prihláška bola 40,- eur; karta ICAS a doklady 22,- eur; overené vysvedčenia 15,- eur. Kúpovala si uniformy 20,- eur dva kusy; zdravotnícku obuv 19,- eur; ostatné zdravotnícke oblečenie 68,- eur (nohavice, nátelníky, vesta, bunda); učebnice pre 1. ročník 37,- eur; tlačenie dokumentov 15,- eur. Navštevuje alergologicko - imunologickú ambulanciu, alergiu má od detstva, tam chodí pravidelne, má anémiu - nedostatok železa, navštevuje hematologickú ambulanciu. Má chronické bolesti hlavy - migrény, navštevuje neurologickú ambulanciu, všetky raz ročne. Navrhovateľka navštevuje zubársku ambulanciu, kde jej bolo zistené, že má podstúpiť 12 zákrokov, a to by bolo za jeden 24,- eur, spolu 288,- eur. Taktiež navštevuje dentálnu hygieničku - 30,- eur raz ročne. Mala by nosiť fixný strojček. Bola 2-krát na operácii zubov, čo stálo 80,- eur. Plánované výdavky, ktoré sa týkajú školy sú fonendoskop (ceny sú cca 30,- eur a vyššie).

6. Matka navrhovateľky toho času pracuje v spoločnosti G.. D., s. r. o., P., s priemernou mesačnou mzdou od 2/2016 - 1/2017 v sume 618,22 eura. Matka býva s navrhovateľkou v rodinnom dome, kde platí výdavky za plyn, televíziu mesačne v sume 125,- eur, elektrinu 80,- eur, vodu 15,- eur, telefón 36,- eur, internet 28,- eur, životné poistenie si matka platí 20,- eur, navrhovateľke platí matka životné poistenie 27,- eur, úvery a hypotéky platí spolu v sume 170,- eur.

7. Odporca (otec) je v súčasnej dobe živnostníkom s predmetom podnikania - stolárstvo, kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi alebo iným prevádzkovateľom živnosti, tesárstvo, sklenárske práce s dňom vzniku oprávnenia 22. 01. 2015. Podľa jeho vyjadrenia priemerne môže zarobiť 700,- eur až 800,- eur mesačne. Z faktúr predložených odporcom vyplýva, že v mesiaci 11/2016 za stolárske výrobky fakturoval odberateľovi sumu 800,- eur, v mesiaci 9/2016 sumu 950,- eur a sumu 1000,- eur, v mesiaci 8/2016 sumu 1 250,- eur, v mesiaci 6/2016 sumu 1 800,- eur, v mesiaci 5/2016 sumu 1 750,- eur, v mesiaci 3/2016 sumu 1 000,- eur. Platí za 3- izbový byt, ktorého je bezpodielovým spoluvlastníkom 128,- eur mesačne, za rozhlas a televíziu platí 8,33 eura mesačne, za elektrinu 17,- eur mesačne, zdravotné poistenie VŠZP 61,81 eura, sociálna poisťovňa 146,35 eura. Tiež platí pôžičky, má od ČSOB dve pôžičky a jednu z Poštovej banky. Na kúpu bytu si bral úver 20 000,- eur a 5 000,- eur. Z Poštovej banky mal úver na sumu 4 460,- eur na rekonštrukciu bytu, aj do práce, aby si kúpil náradie. Tieto pôžičky spláca mesačne po 96,69 eura, 73,48 eura a 62,10 eura. Na otca sú evidované osobné motorové vozidlá E. V., V. K.. Podľa kúpnej zmluvy zo dňa 15. 04. 2016 odporca predal ďalšie motorové vozidlo E. V., ktoré bolo na neho evidované za kúpnu cenu 150,- eur. Osobné motorové vozidlo zn. O. je evidované na manželku otca, vozidlo má 18 rokov. Manželka otca pracuje v spoločnosti M. L., a. s., P.

s čistým priemerným mesačným zárobkom cca 395,37 eura. Má ešte vyživovaciu povinnosť voči dcére B., nar. XX. XX. XXXX.

8. Súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že návrh navrhovateľky na zvýšenie výživného zo sumy 110,- eur na sumu 285,- eur mesačne je čiastočne dôvodný.

9. Vyživovacia povinnosť odporcu voči navrhovateľke bola naposledy upravená rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 07. 11. 2012, č. k. 5CoP/56/2012-75, ktorým mu bola zvýšená vyživovacia povinnosť na navrhovateľku zo sumy 90,- eur mesačne na sumu 110,- eur mesačne počnúc od 01. 09. 2012, kedy navrhovateľka bola ešte maloletá, bola študentkou prvého ročníka strednej školy mimo miesta svojho bydliska, matka navrhovateľky v tom čase bola PN, poberala nemocenské dávky v sume 9,41 eura denne od 19. 01. 2012. Odporca bol v tom čase nezamestnaný, evidovaný na úrade práce od 07. 12. 2011, pracovný pomer v N., s. r. o., P., bol rozviazaný dohodou na jeho žiadosť dňom 06. 10. 2011, mal priemerný čistý mesačný príjem 557,- eur, následne sa zamestnal u P. P., s. r. o., J., kde pracoval do 06. 01. 2012, kedy s ním bol ukončený pracovný pomer v skúšobnej dobe zo strany zamestnávateľa, mal príjem 366,05 eura mesačne netto. Vyživovaciu povinnosť mal aj voči dcére B., nar. XX. XX. XXXX a jeho manželka bola naďalej na materskej dovolenke, poberala dávky 266,06 eura.

10. Na strane navrhovateľky došlo k podstatnej zmene pomerov od poslednej úpravy výživného, t. č. je už plnoletá, je študentkou 1. ročníka A. v L. - študijný program ošetrovateľstvo, v dennej forme a zvýšili sa jej výdavky na pokrytie nákladov štúdia, objektívne má preukázané výdavky na cestovné, stravné, zakúpenie zdravotníckeho oblečenia, učebníc, a pod. Matka navrhovateľky t. č. pracuje v spoločnosti G. S. D., s. r. o., P. s priemernou mesačnou mzdou od 2/2016 -1/2017 v sume 618,22 eura, má výdavky uvedené vyššie. Matka navrhovateľky si podľa vyjadrenia navrhovateľky plní vyživovaciu povinnosť voči nej dobrovoľne.

11. Otec (odporca) v čase poslednej úpravy výživného mal zárobok 557,- eur, resp. súd vychádzal z tohto zárobku pri zvýšení výživného, takže došlo k zvýšeniu jeho príjmu, keď sám uviedol, že priemerne môže zarobiť 700 - 800,- eur mesačne, jeho manželka už začala pracovať po materskej dovolenke s priemerným zárobkom cca 395,37 eura. Okrem navrhovateľky má naďalej vyživovaciu povinnosť aj voči dcére B., nar. XX. XX. XXXX.

12. Súd po vykonanom dokazovaní, zistenom skutkovom stave dospel k záveru, že návrh navrhovateľky na zvýšenie výživného je čiastočne dôvodný, keďže navrhovateľka je študentkou 1. ročníka A. v L. - študijný program ošetrovateľstvo, v dennej forme, teda naďalej sa pripravuje na svoje budúce povolanie a nie je schopná sama sa živiť. Výživou je odkázaná na svojich rodičov, preto naďalej trvá vyživovacia povinnosť oboch rodičov, ktorí podľa Zákona o rodine prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností a možností s prihliadnutím na odôvodnené potreby dieťaťa. Vyživovacia povinnosť rodičov má zodpovedať ich príjmom a majetkovým pomerom. Výživným má byť dieťaťu zaistená taká životná úroveň, ktorá zodpovedá sociálnemu postaveniu rodičov, a ktorú by rodičia deťom zaisťovali, keby žili v spoločnej domácnosti. V predmetnej veci je dôvodná potreba upraviť výživné na navrhovateľku zo strany odporcu ako otca vzhľadom na podstatnú zmenu pomerov na strane navrhovateľky, keďže v čase poslednej úpravy výživného bola navrhovateľka ešte maloletá, odvtedy uplynula doba 4 a pol roka a v súčasnosti je navrhovateľka študentkou vysokej školy, čím objektívne vzrástli jej výdavky na cestovné, stravné, zakúpenie zdravotníckeho oblečenia, učebníc a pod. a tiež došlo k podstatnej zmene pomerov aj na strane odporcu, ktorý bol v čase poslednej úpravy výživného nezamestnaný, mal vyživovaciu povinnosť aj voči manželke, ktorá bola v tom čase na materskej dovolenke, v súčasnosti podľa vyjadrenia otca zarobí priemerne 700 - 800,- eur mesačne, jeho manželka už začala pracovať, a preto súd rozhodol tak, že zvýšil vyživovaciu povinnosť odporcu na navrhovateľku zo sumy 110,- eur na sumu 150,- eur počnúc od 01. 02. 2017, t. j. od podania návrhu, pretože z prevedeného dokazovania mal súd nad mieru všetkých pochybností preukázané, že na strane navrhovateľky došlo k podstatnej zmene pomerov a taktiež bolo preukázané, že je v schopnostiach a možnostiach odporcu platiť navrhovateľke výživné v takto určenej výške, ktorú výšku výživného súd považuje za primeranú možnostiam a schopnostiam oboch rodičov zisteným v tomto konaní a tiež odôvodneným potrebám navrhovateľky.

13. Súd dospel k záveru, že výživné v sume 180,- eur pre navrhovateľku zo strany odporcu sa javí ako primerané, v súlade so zákonnými kritériami uvedenými vyššie. Vo zvyšku súd návrh zamietol, pretože zvýšenie výživného až na sumu 285,- eur nepovažoval za dôvodné.

14. Nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 01. 02. 2017 do 31. 05. 2017 spolu v sume 160,- eur uložil súd povinnosť zaplatiť odporcovi navrhovateľke do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

15. O náhrade trov konania rozhodol súd tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa § 52 CMP.

16. Proti tomuto rozsudku v zamietajúcej časti výroku podala v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľka, žiadajúc odvolací súd, aby rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že jej návrhu v celom rozsahu vyhovie. Poznamenala, že v odôvodnení rozsudku je uvedené, že odporca je schopný zarobiť 700,- až 800,- eur mesačne. Táto informácia je však iba odhad a nezdá sa jej uvedená suma byť pravdivá. Na pojednávaní odporca predložil fiktívne faktúry, ktoré si zrejme niekde zohnal za malý poplatok. Navrhovateľka uviedla, že odporca pracoval na živnosť už počas spolužitia s jej matkou, avšak nikdy žiadne faktúry nevystavoval, so zákazníkmi sa vždy dohodol ústne. Namietala, že v odôvodnení rozhodnutia neboli zosumarizované výdavky odporcu a neboli porovnané s výdavkami, ktoré má jej matka. Po spočítaní výdavkov jej vyšla suma 590,- eur mesačne, pričom príjem odporcu spolu s príjmom jeho manželky predstavuje sumu 1 090,- eur. Matka navrhovateľky má príjem 600,- eur a výdavky 500,- eur. Zdôraznila, že o svoju druhú dcéru, voči ktorej má odporca vyživovaciu povinnosť, je dobre postarané. Pomery odporcu sú podľa nej nadštandardné a pozná ich z osobných návštev u neho, kedy odporca navyše tvrdil, že je nezamestnaný a evidovaný na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam je presvedčená, že je v schopnostiach odporcu prispievať navrhovateľke na výživu mesačne sumou 285,- eur.

17. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou stranou v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti a konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 65 - § 67 zák. č. 161/2015 Z. z. CMP), prejednal odvolanie navrhovateľky bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) za splnenia povinnosti ustanovenej v ust. § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je čiastočne dôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti určenia výšky vyživovacej povinnosti podľa § 388 CSP zmenil tak, že vyživovaciu povinnosť zvýšil a vo zvyšnej časti návrh navrhovateľky zamietol. Rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku o zročnom výživnom a výroku o náhrade trov konania odvolací súd zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 389 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 391 ods. 1 CSP).

18. Podľa § 24 ods. 1 Zákona o rodine v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

Podľa § 62 ods. 1 - 5 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 65 ods. 1 Zákona o rodine, ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine, pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

19. Pojem výživné znamená zabezpečovanie a úhradu osobných potrieb medzi osobami, ktoré majú k sebe príbuzenský alebo iný rodinný vzťah. Pojmovými znakmi výživného je majetková hodnota, ktorá má vyhranený účel (úhrada osobných potrieb) a že jej základom a vlastným dôvodom existencie je určitý osobný, rodinný vzťah medzi oprávneným a povinným. Vyživovacia povinnosť má osoba, ktorá má hradiť úhradu osobných potrieb. Korešponduje jej nárok na výživné, ktorý má osoba oprávnená. Výživné je právny inštitút, ktorý je vnútorne diferencovaný a to podľa povahy osobného pomeru medzi oprávneným a povinným. Spoločenské funkcie vykazujú rozdiely, pokiaľ ide o jednotlivé druhy výživného. Z toho hľadiska je spoločensky najvýznamnejšia vyživovacia povinnosť rodičov k deťom. Funkcia výživného je podmienená i mravnými názormi spoločnosti. Právna úprava inštitútu výživného sa snaží zaistiť, aby tam, kde dôjde k poruchám v rodinnoprávnych vzťahoch, bola riešená tak, aby ich pôsobenie bolo čo najmenej obmedzené. Pre úpravu výživného to konkrétne znamená, že zákon usiluje zaistiť i pre poruchové prípady plnenie výživného pravidelne, riadne a v rozsahu, ktorý zodpovedá jeho funkcii v rodine. Nárok na výživné a vyživovacia povinnosť sú založené priamo v zákone. To znamená, že k vzniku vyživovacej povinnosti postačí, aby tu existovali podmienky, ktoré zákon stanoví, bez toho, aby k tomu museli pristúpiť akékoľvek ďalšie právne skutočnosti. Výživné, i keď je samostatným nárokom, má úzky vzťah k iným inštitútom rodinného práva. Platí to najmä o ustanoveniach o výchove maloletých detí, lebo povinnosť rodičov zaistiť ich riadnu výchovu i výživu je potrebné chápať komplexne. Právne predpisy, ktoré upravujú výživné, majú kogentnú povahu, teda nemôžu byť menené dohodou medzi oprávneným a povinným. Z povahy výživného ako zákonného nároku vyplýva i to, že zákon záväzne upravuje i jeho rozsah. Vzhľadom k mnohotvárnosti konkrétnych prípadov sa pri jeho určovaní kladie dôraz na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti a možnosti povinného. Pri rozhodovaní o výživnom musí súd vychádzať zo zistení, ktoré určujú rozhodujúce podmienky pre stanovenie a výšku výživného v dobe rozhodovania. Pre rozsudok je rozhodný stav, ktorý tu je v dobe jeho vyhlásenia.

20. Plnenie vyživovacej povinnosti je spravidla dobrovoľné, jej úprava súdnym rozhodnutím býva následkom nezhôd v osobnej sfére účastníkov príslušných rodinnoprávnych vzťahov. Riešenie na to nadväzujúcich majetkových otázok dotknuté subjekty vnímajú veľmi citlivo. Zákon preto pojmovo vymedzuje kritériá ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú relevantné odôvodnené potreby. Na strane povinného sa preskúmavajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery. V súlade s princípom potenciality príjmov na uvedené hľadiská súd u povinného prihliada aj v prípade, ak sa bez dôležitého dôvodu vzdal výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, rovnako v prípade neprimeraných majetkových rizík, ktoré na seba povinný berie.

21. Odvolací súd poznamenáva, že predmetom tohto konania je návrh navrhovateľky na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca (odporcu) k nej, s ohľadom na jej zvýšené výdavky súvisiace so štúdiom na vysokej škole a prípravou na budúce povolanie. Súd prvej inštancie čiastočne návrhu navrhovateľky vyhovel, keď po zisťovaní pomerov na strane matky, na strane otca a na strane navrhovateľky dospel k záveru, že zmena pomerov na strane účastníkov konania, teda na strane rodičov a na strane navrhovateľky oprávnenej z vyživovacej povinnosti odôvodňuje zmenu posledného súdneho rozhodnutia, ktorým bola vyživovacia povinnosť otca k navrhovateľke, vtedy ešte ako maloletej, upravená. Vzhľadom k uvedenému súd prvej inštancie zmenil rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 07. 11. 2012, č. k. 5CoP/56/2012-75 tak, že zvýšil vyživovaciu povinnosť odporcu na navrhovateľku

zo sumy 110,- eur mesačne na sumu 150,- eur mesačne, ktorú je tento povinný platiť navrhovateľke. Navrhovateľka sa podaným návrhom domáhala zvýšenia vyživovacej povinnosti zo sumy 110,- eur na sumu 285,- eur a vzhľadom k uvedenému sa odvolala proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti výroku, ktorým zamietol zvyšok návrhu.

22. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

23. Z ust. § 388 CSP vyplýva, že pokiaľ odvolací súd nerozhodne o potvrdení napadnutého rozhodnutia (§ 387 CSP) alebo o jeho zrušení (§ 389 CSP), napadnuté rozhodnutie zmení, t. j. predpokladom zmeny rozhodnutia je to, že ho nemožno potvrdiť ani zrušiť. K zmene napadnutého rozhodnutia dochádza predovšetkým vtedy, ak súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, prípadne vtedy, ak súd prvej inštancie síce správne zistil skutkový stav, ale dospel k nesprávnym právnym záverom.

24. Odvolací súd preskúmajúc dôvodnosť podaného odvolania dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie vo veci samej, dostatočne zistil skutkový stav, avšak dospel k nesprávnemu právnemu záveru ohľadom výšky výživného na navrhovateľku.

25. V súvislosti so zmenou vyživovacej povinnosti je potrebné poznamenať, že Zákon o rodine explicitne nevyžaduje podstatnú zmenu okolností na zmenu rozhodnutia o určení vyživovacej povinnosti. Napriek tomu, vzhľadom na konštrukciu tejto okolnosti ako výnimky zo zásady nezmeniteľnosti súdnych rozhodnutí, ktorá smeruje k právnej istote, sa vyžaduje, aby k vydaniu nového rozhodnutia došlo len vtedy, ak ide o zmenu závažnejšieho charakteru. Nie je žiaduce a prípustné reparovať právoplatné súdne rozhodnutie pre nepodstatnú zmenu v pomeroch. V zmysle záverov aplikačnej praxe preto treba prihliadať na všetky okolnosti, ktoré by mohli byť podkladom pre zmenu výživného. Dôvodom na zmenu rozhodnutia však budú len v prípade, ak sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov. Relevantnosť zmeny sa zisťuje porovnaním tvrdených a preukázaných nových pomeroch s pôvodnými pomermi (významnými z hľadiska určovania vyživovacej povinnosti) tak, ako boli zistené v príslušnom spisovom materiáli vzťahujúcom sa k predchádzajúcemu rozhodnutiu. Tým je odôvodnená požiadavka na dôkladné zistenia a opisy skutkovej situácie v rámci konaní o výžive. Zmenu pomeroch možno vymedziť ako zmenu rozhodujúcich kritérií v porovnaní so skutkovým stavom existujúcim v čase predchádzajúcim rozhodnutiu súdu.

26. Zákon umožňuje zmenu tak vo vzťahu k súdnym rozhodnutiam (musí ísť o rozhodnutie, ktorým bola vyživovacia povinnosť priznaná, prípadne zmenená), ako aj dohodám, vzhľadom na to, že vyživovaciu povinnosť možno určiť aj dohodou príslušných subjektov, nielen rozhodnutím súdu. Aj v prípade úpravy vyživovacej povinnosti rozhodnutím súdu je možné, aby povinný plnil na základe dohody viac, ako mu ukladá súdne rozhodnutie. K zmene pomeroch môže dôjsť na strane oprávneného, povinného alebo na oboch stranách. Podľa okolností konkrétneho prípadu môže ísť o subjektívne, ako aj objektívne skutočnosti, o zmenu v oblasti príjmových pomeroch, výdavkov, celkových majetkových pomeroch. Nie je vylúčené, aby sa ako zmena pomeroch posúdil aj vzniknutý rozpor s dobrými mravmi. V praxi môže byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti zmena potrieb dieťaťa z dôvodu začiatku plnenia školskej dochádzky, prechod medzi jednotlivými stupňami školského systému, ďalej zmena zdravotných pomeroch, strata zamestnania, dlhodobá práceneschopnosť, vznik novej vyživovacej povinnosti, odpadnutie zákonnej podmienky pre vyživovaciu povinnosť - nadobudnutie spôsobilosti samostatne sa živiť, uzavretie manželstva (oprávneným pri príspevku na výživu rozvedeného manžela), strata schopností, možností poskytovať výživné (tak ako vyživovacia povinnosť vzniká zo zákona, môže zo zákona aj zaniknúť; v prípade súdnej úpravy vyživovacej povinnosti sa však spravidla účastníci z dôvodu právnej istoty dožadujú vyslovenia zrušenia vyživovacej povinnosti).

27. Zo znenia ustanovenia § 78 vyplýva, že prichádza do úvahy jednak zrušenie a jednak zmena, ktorou možno rozumieť zníženie alebo zvýšenie výživného. Ustanovenie rešpektuje dispozičný princíp a princíp oficiality. Pre zmenu alebo zrušenie rozhodnutia o vyživovacej povinnosti voči plnoletému sa vyžaduje aktivita (ide výlučne o návrhové konanie) zo strany dotknutých osôb. Pri maloletom dieťati je možná zmena aj v konaní začatom bez návrhu, a to nielen zvýšenie, ale aj zníženie, resp. zrušenie výživného. V prípade podania návrhu súd ním nie je pri maloletých viazaný, môže rozhodnúť aj o inej forme zmeny, než sa požaduje.

28. Pri plnoletých osobách sa tvrdená zmena pomerov v minulosti posudzuje ku dňu začatia súdneho konania. Najneskôr musí byť zmena pomerov daná v čase rozhodovania súdu. Nemožno rozhodnúť o zmene pomerov, ktorá má nastať v budúcnosti. Náležitosťou návrhu na zmenu alebo zrušenie vyživovacej povinnosti v takomto prípade je uvedenie údajov o tom, odkedy má byť zmena vykonaná. Podanie návrhu na zrušenie vyživovacej povinnosti, napriek deklaratórnym účinkom rozsudku, neopravňuje povinného prestať s plnením výživného. Riadnym plnením až do právoplatnosti rozsudku sa vyhne prípadným trestnoprávnym alebo exekučným následkom v prípade, ak súd návrhu na zrušenie vyživovacej povinnosti nevyhoví.

29. V predmetnej veci súd prvej inštancie zisťoval zmenu pomerov na strane všetkých účastníkov konania, ku ktorej došlo od posledného rozhodovania o výživnom. V tomto smere dostatočne zistil skutkový stav veci, avšak odvolací súd je toho názoru, že zmena pomerov na strane navrhovateľky, ako aj na strane odporcu odôvodňuje, aby odvolací súd vyhovel návrhu navrhovateľky na zvýšenie výživného vo väčšom rozsahu, ako predmetnému návrhu vyhovel súd prvej inštancie.

30. Vyživovacia povinnosť odporcu voči navrhovateľke bola naposledy upravená rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 07. 11. 2012, č. k. 5CoP/56/2012-75, ktorým bola zvýšená vyživovacia povinnosť na navrhovateľku zo sumy 90,- eur mesačne na sumu 110,- eur mesačne počnúc od 01. 09. 2012, kedy navrhovateľka bola ešte maloletá, bola študentkou prvého ročníka strednej školy mimo miesta svojho bydliska, matka navrhovateľky v tom čase bola PN, poberala nemocenské dávky v sume 9,41 eura denne od 19. 01. 2012. Odporca bol v tom čase nezamestnaný, evidovaný na úrade práce od 07. 12. 2011, pracovný pomer v N., P., bol rozviazaný dohodou na jeho žiadosť dňom 06. 10. 2011, mal priemerný čistý mesačný príjem 557,- eur, následne sa zamestnal u P. P., s. r. o., J., kde pracoval do 06. 01. 2012, kedy s ním bol ukončený pracovný pomer v skúšobnej dobe zo strany zamestnávateľa, mal príjem 366,05 eura mesačne netto. Vyživovacia povinnosť mal aj voči dcére B., nar. XX. XX. XXXX a jeho manželka bola naďalej na materskej dovolenke, poberala dávky 266,06 eura.

31. Pokiaľ ide o súčasnú situáciu navrhovateľky, došlo na jej strane k podstatnej zmene pomerov od poslednej úpravy výživného, toho času je už plnoletá, je študentkou 1. ročníka A. v L. - študijný program ošetrovateľstvo, v dennej forme a zvýšili sa jej výdavky na pokrytie nákladov štúdia, objektívne má preukázané výdavky na cestovné, stravné, zakúpenie zdravotníckeho oblečenia, učebníc, a pod. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam niet sporu o tom, že uplynutie 5-ročného obdobia od posledného rozhodovania o výživnom spôsobilo u navrhovateľky prirodzený nárast jej potrieb a nákladov v súvislosti s jej fyzickým vyspíevaním a výraznejšie je aj jej nástup na vysokú školu a príprava na budúce povolanie. Na strane maloletej tak došlo k výraznej zmene pomerov od doby posledného rozhodovania o výživnom.

32. V čase rozhodnom pre terajšie rozhodovanie o výživnom okruh vyživovacích povinností oboch rodičov navrhovateľky zostal zachovaný, keď ani jednému z nich nová vyživovacia povinnosť nepribudla. Na strane matky nastala zmena v zamestnaní, ktorá v súčasnosti pracuje v spoločnosti G. S. D., s. r. o., P. s priemernou mesačnou mzdou od 2/2016 -1/2017 v sume 618,22 eura, má výdavky uvedené vyššie. Matka navrhovateľky si podľa vyjadrenia navrhovateľky plní vyživovacia povinnosť voči nej dobrovoľne. Jej mesačné výdavky súvisia s bývaním v rodinnom dome, v ktorom býva s navrhovateľkou, kde platí výdavky za plyn, televíziu mesačne v sume 125,- eur, elektrinu 80,- eur, vodu 15,- eur, telefón 36,- eur, internet 28,- eur, životné poistenie si matka platí 20,- eur, navrhovateľke platí matka životné poistenie 27,- eur, úvery a hypotéky platí spolu v sume 170,- eur. Na ostatné nevyhnutné životné potreby tak matke zostáva cca 117,-eur mesačne. Na strane odporcu bolo preukázané, že v súčasnosti pracuje na živnosť pričom v daňovom priznaní k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2016 uviedol príjem 8 550,- eur, výdavky 4 802,02 eura, základ dane u neho bol zisk vo výške 3 747,98 eura. Podľa jeho vyjadrenia môže mať mesačne príjem 700 - 800,- eur. Ďalšie výdavky spočívajú z faktúr predložených odporcom vyplýva, že v mesiaci 11/2016 za stolárske výrobky fakturoval odberateľovi sumu 800,- eur, v mesiaci 9/2016 sumu 950,- eur a sumu 1 000,- eur, v mesiaci 8/2016 sumu 1 250,- eur, v mesiaci 6/2016 sumu 1 800,- eur, v mesiaci 5/2016 sumu 1 750,- eur, v mesiaci 3/2016 sumu 1 000,- eur. Ďalej platí za 3-izbový byt, ktorého je bezpodielovým spoluvlastníkom sumu 128,- eur mesačne, za rozhlas a televíziu sumu 8,33 eura mesačne, za elektrinu 17,- eur mesačne, zdravotné poistenie VŠZP sumu 61,81 eura, sociálne poistenie 146,35 eura. Tiež platí pôžičky, má od ČSOB dve pôžičky a jednu z Poštovej banky. Na kúpu bytu si bral úver 20 000,- eur a 5 000,- eur. Z Poštovej banky mal úver na sumu 4 460,- eur na rekonštrukciu bytu, a aby si do práce kúpil náradie. Tieto pôžičky spláca mesačne po 96,69 eura,

73,48 eura, a 62,10 eura. U odporcu tak možno konštatovať zmenu pomerov vo vzťahu k jeho príjmovým pomerom. V čase poslednej úpravy výživného mal odporca zárobok 557,- eur, resp. súd vychádzal z tohto zárobku pri zvýšení výživného, takže došlo k zvýšeniu jeho príjmu, keď sám uviedol, že priemerne môže zarobiť 700 - 800,- eur mesačne, jeho manželka už začala pracovať po materskej dovolenke s priemerným zárobkom cca 395,37 eura. Otec má okrem navrhovateľky naďalej vyživovaciu povinnosť aj voči dcére B., nar. XX. XX. XXXX.

33. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam odvolací súd dospel k záveru, že na jednej strane vyhovie návrhu na zvýšenie výživného v rozsahu väčšom ako vyhovel súd prvej inštancie vyžadujú odôvodnené potreby navrhovateľky a na strane druhej je v možnostiach a schopnostiach odporcu platiť výživné vyššie ako určil prvoinštančný súd, teda vo výške 150,- eur. Odvolací súd má nad mieru všetkých pochybností za preukázané, že s ohľadom na zmenu pomerov na strane navrhovateľky, jej štúdia na vysokej škole a príprave na budúce povolanie, je dôvodný jej nárok na zvýšenie vyživovacej povinnosti, a preto odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti tak, že určil vyživovaciu povinnosť odporcu k navrhovateľke vo výške 180,- eur mesačne. Odvolací súd má nad mieru všetkých pochybností za preukázané, že dosahovaný príjem odporcu, vychádzajúc z jeho tvrdenia 700,- až 800,- eur mesačne mu umožňuje prispievať na výživu navrhovateľky vo výške 180,- eur, keďže jej výživa je čiastočne krytá aj rodinnými prídavkami vo výške 23,52 eura.

34. Odvolací súd na základe uvedených skutočností zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti tak, ako uviedol vo výrokovej časti rozsudku a vo zvyšnej časti návrh navrhovateľky zamietol, ako nedôvodný.

35. V časti zročného výživného, ako aj v časti náhrady trov konania, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, keď nemal podmienky pre potvrdenie, ani zmenu rozhodnutia v tejto časti. V čase rozhodovania odvolacieho súdu neboli súdu známe platby výživného v prospech navrhovateľky a z uvedeného dôvodu odvolací súd nemohol ustáliť zročné výživné za obdobie od 01. 05. 2017 (od podania návrhu) do rozhodnutia súdu. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude preto zistiť dotazom na účastníkov konania aktuálnu výšku zročného výživného a rozhodnúť i o trovách konania účastníkov.

36. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je
a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b/ dovolateľom právnická osoba, jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa
c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia (§ 376 ods. 1 CMP). Súd môže nariadiť výkon rozhodnutia aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie podľa § 379 ods. 1 a 2 CMP, môže mu súd uložiť pokutu do 1.000 eur (§ 382 ods. 1 CMP), a to opakovane za každé porušenie povinností vyplývajúcej z rozhodnutia (§ 382 ods. 1 CMP).

Ak výzva súdu na dobrovoľné splnenie povinnosti zostane bezvýsledná, a ak to povaha veci pripúšťa, súd môže rozhodnúť o tom, že príslušný štátny orgán zastaví výplatu rodičovského príspevku povinnému podľa osobitného predpisu a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa povinnému podľa osobitného predpisu (§ 383 ods. 1 CMP).

Ak úkony a opatrenia súdu smerujúce k dobrovoľnému splneniu povinnosti zostali bezvýsledné, súd výkon rozhodnutia uskutoční (§ 384 ods. 1 CMP).

Exekúciu možno vykonať len podľa zák. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).

Podľa § 63 ods. 1 Exekučného poriadku ak podkladom na vykonanie exekúcie je exekučný titul, v ktorom sa ukladá povinnosť zaplatiť peňažnú sumu, exekúciu možno vykonať

a/ zrážkami zo mzdy a z iných príjmov

b/ príkazom pohľadávky

c/ predajom hnutelných vecí

d/ predajom cenných papierov

e/ predajom nehnuteľnosti

f/ predajom podniku

g/ príkazom na zdržanie vodičského preukazu